

Kweek onder controle

Dirk Hyndrikkx: 'In het voorjaar is de werking van glyfosaat op kweek minder'

Het scheurverbod in het najaar maakt de kweekbestrijding voor Nederlandse veehouders op zandgrond niet eenvoudiger. Het belang van goed graslandmanagement neemt ook in Vlaanderen door de vaststelling van blijvend grasland toe.

Kweek is een weinig productieve, onsmakelijke grasoort die slecht wordt opgenomen door het vee. Wanneer het percentage kweek te hoog is, produceert een perceel te weinig massa met daarbij een lagere voederwaarde.' Professor Geert Haesaert van de Hogeschool Gent legt uit waarom kweek in de grasmat zo ongewenst is. Wanneer het aandeel kweek de tien procent overschrijdt, is het tijd om maatregelen nemen, geeft Haesaert als richtlijn. Bij een regelmatige verspreiding door het perceel kan een wat hogere grens gehanteerd worden. In Nederland wordt herinzaai geadviseerd als er meer dan 25 procent kweek regelmatig verspreid voorkomt.

Haesaert benadrukt dat het ontstaan van kweek in de eerste plaats een managementprobleem is. 'De vroegere hoge stikstofniveaus in combinatie met het nemen van een zware snede gaven aanleiding tot zomersterfte en een meer open zode waarin kweek zich kon installeren. Deze

hoge stikstofniveaus zijn verleden tijd, maar laat inscharen of kort maaien laten kweek toe zich te vestigen en te handhaven. Permanente begrazing onderdrukt de ontwikkeling van kweek en kan op percelen met een lage kweekbezetting een oplossing bieden.'

Mindere werking glyfosaat

Goed graslandmanagement kan de kweekgroei dus beperken en wint in Vlaanderen mogelijk aan belang sinds in 2005 per bedrijf de hoeveelheid blijvend grasland (over een periode van minimaal vijf jaar) is vastgesteld.

Wanneer de hoeveelheid kweek in grasland de overhand krijgt, kiezen veel veehouders ervoor om de percelen te vernieuwen. Het gras wordt doodgespoten om vervolgens het land met de ploeg op de kop te zetten. Deze methode om onkruiden in de percelen te voorkomen heeft in Nederland met de invoering van de nieuwe mestwetgeving andere grenzen gekre-

gen. Een van de beperkingen is het scheurverbod in het najaar. Met ingang van 2006 mogen zandgronden alleen in het voorjaar, tussen 1 februari en 10 mei, gescheurd worden. Volgens ASG-onderzoeker Jan Visscher hoeft deze seizoensverschuiving in de praktijk weinig problemen in de kweekbestrijding op te leveren. 'In het rassenonderzoek spuiten we de velden vaak preventief om beïnvloeding in de rassen tegen te gaan. Op deze velden hebben we nauwelijks problemen met kweek. Maar die velden kunnen wachten tot de ideale omstandigheden voor het spuiten zijn bereikt. Een veehouder kan dat niet altijd, hij zal in maart toch echt wel wat op zijn land willen doen.'

De enige twijfel die Visscher heeft bij de verschuiving van graslandvernieuwing naar het voorjaar is of de werking van de bestrijdingsmiddelen in die periode voldoende is. Het gras groeit normaliter pas bij temperaturen boven de acht graden. En deze groei is een vereiste om het gewas voldoende bestrijdingsmiddel op te laten nemen. 'Het is nog onduidelijk hoe de werking van Roundup, of eigenlijk glyfosaat, in het voorjaar is. In september is de temperatuur nooit een probleem en de grasgroei is dan ruim voldoende. In februari is de temperatuur vaak nog zo laag dat het gewas nauwelijks groeit.'

Dirk Hyndrikkx, technisch verantwoorde-

lijke bij Monsanto, onderstreept direct dat het bestrijden van kweek lastiger is in het voorjaar. 'In die periode groeit kweek vanuit zijn reserves, waardoor voornamelijk een opwaartse sapstroom ontstaat. Roundup Max heeft juist de neerwaartse sapstroom nodig, zodat het glyfosaat de wortels kan bereiken.' Hij vult aan dat voor een goede opname van het bestrijdingsmiddel de plant minimaal tot vier à vijf bladen ontwikkeld moet zijn.

Koud voorjaar

Dat kweek in het voorjaar een trage groei-start doormaakt, werkt eveneens nadelig bij de bestrijding. Visscher: 'Vroeg in het jaar kan de traag groeiende kweek zich als het ware verschuilen onder het sneller groeiende Engels raaigras, waardoor het bestrijdingsmiddel de kweek minder goed bereikt.'

Als niet alle kweek goed is vernietigd, heeft het in het voorjaar meer kans om zich te herstellen voordat de nieuwe grasmat aan de groei is. Het graszaad heeft aan het begin van het seizoen, met name in een koud voorjaar, een tragere kieming en een langzamere groei dan in de herfst, waardoor het minder concurrentie biedt voor de hervattingsgroei van de ontsnapte kweek. 'Ook andere zomeronkruiden, zoals herderstasje, hebben in het voorjaar wat meer kans van slagen', zegt Visscher.

Een optie om nieuw ingezaaid gras meer kansen te geven is door na het scheuren eerst een tussengewas te telen en vervolgens in de herfst onder betere omstandigheden gras in te zaaien. Visscher: 'Gekeken naar het huidige maisaanbod zijn er voldoende vroegrijpe rassen op de markt die tijdig geoogst kunnen worden om daarna nog gras in te zaaien.'

Vragen rond advisering

Voor Monsanto blijft het nog even onduidelijk wat het beste bestrijdingsadvies is voor de Nederlandse markt. 'Wanneer je wacht op de ideale omstandigheden kan het bij bijvoorbeeld een te droog voorjaar wel mei worden voordat er opnieuw kan worden ingezaaid. In dat geval is het verlies aan grasopbrengst van dat perceel groot', redeneert Hyndrikkx.

Hij verwacht dat de beste werking verkregen wordt door tamelijk vroeg in het jaar te spuiten met een verhoogde gift. 'De maximale gift van Roundup Max ligt op 4,4 liter per hectare. Bij spuiten in de zomer of het najaar ligt het advies op 2,5 of 3 liter. We adviseren in het voorjaar met een hogere concentratie te werken, maar wel met de waarschuwing dat de werking sowieso minder is in die tijd van het jaar.' Voor de Nederlandse markt is 4,4 liter maximaal wettelijk toegestaan, voor België ligt dit maximum op 6 liter per hectare.

Professor Haesaert gaat uit van minimaal 3 liter bestrijdingsmiddel per hectare. De werking van glyfosaat kan per merk verschillen. 'Als met een goedkoop middel gewerkt wordt, is het aan te raden een uitvloeier aan het mengsel toe te voegen. Die zorgt voor een goede verspreiding van het product.'

De late beslissingen omtrent de nieuwe mestwetgeving maakten het voor veel onderzoekers onmogelijk om in te spelen op de ontwikkelingen rondom het scheuren. Hyndrikkx: 'We hebben overdacht of de combinatie van een ander middel met glyfosaat een optie is voor de kweekbestrijding. Het risico daarvan is dat te veel bodemwerking ontstaat, waardoor de gewenste planten geen kans krijgen.' Voor het komende voorjaar zijn de onderzoeksplannen al klaar, maar de koude dagen gooien tot nu toe roet in het eten.

Christel van Raay

Tijdig inscharen van vee geeft kweek minder kans